

Bağışıklamanın Tarihçesi

Dr. Zerrin YULUĖKURAL

6. Türkiye EKMUD Bilimsel Platformu

Nisan 2017 Antalya

- Hastalıklara karşı korumak amacıyla uygulanan aşılanmanın tarihi eski
- Büyük toplulukların rutin olarak aşılanması ise 20. yüzyıl içinde

- 7. yüzyılda bazı Hintli budistlerin yılan zehiri içerek etkilerine karşı bağışıklık geliştirmeleri

- Jung Hanedanı

Çiçek Hastalığı geçirenlerin lezyonlarından, bambu çubukları ile alınan pürülan materyalin sağlıklı kişilerin burun mukozasına sürülmesi

1) Çiçek geçiren hastanın toz haline getirilmiş yara kabuklarının buruna tampon şeklinde uygulanması

2) Çiçek geçiren hastanın toz haline getirilmiş yara kabuklarının burnuna çekilmesi

3) Çiçek geçiren bir hastanın iç çamaşırlarının sağlıklı çocuğa giydirilmesi

4) Çiçek geçiren hastanın döküntülerinin içerdiği sıvının sıvandığı bir pamuğun buruna tamponlanması.

(Çin tıp kitabı 1742)

- 1721

Lady Mary Montagu'nün yazdığı 'Şark Mektupları'
İstanbul'da çiçek hastalığına karşı aşı varlığını bildirmesi

- 1796 yılında Edward Jenner tarafından Çiçek hastalığına karşı sistemli aşılama

İnek çiçeği geçiren hastalarının çiçek hastalığına karşı korunduklarının farkedilmesi

Vezikül sıvısının sağlıklı deneğe verilmesi ve çiçek mikrobu ile karşılaştırma

- 1798’de “Variolae Vaccinae”

vacca=inek

vaccin=aşı

aşılama

- 1885 / Pasteur

- Kuduz bir köpek tarafından ısırılan dokuz yaşında Joseph Meister adlı çocuk

tavşan omuriliğinde kültürü yapılan ve köpeklerde etkinliği kanıtlanmış bir aşı

Enfeksiyon hastalıklarının kaynağının keşfi

Zayıflatılmış hale getirilerek enfeksiyon hastalıklarından korunabileceği

- 1892 yılında Laffnik tarafından kolera aşısı
- 1896 yılında Wright tarafından tifo aşısı

- 1921 / Tüberküloz aşısı
1908 / Calmet ve Guerin

- 1929 Boğmaca Aşısı

Tam hücre boğmaca aşısı

Thorvald Massen 1923

- Difteri, tetanoz toksoidi, BCG

- 1934 Polio Aşısı
- 1950'li yıllarda çocuk felcine karşı iki aşının kullanımda olması

- Bilinen ilk poliomyelit salgını 1887
- Afganistan, Pakistan, Nijerya, Türkiye
- 1988 -1989 Polio eradikasyon programı

- 1948 inaktif Kabakulak Aşısı
- 1963 lisanslı Kızamık Aşısı
Home(1800 başları)
Enders ve Peebles / 1954 / kızamık virüsü izolasyonu
- 1969 Kızamıkçık Aşısı
1969 yılında üç rubella aşısı lisans almış
1979 yılında RA 27/3 aşısının lisans alması ile diğer aşılar kullanımdan kalkmış.

- 1974 Suçiçeđi Aşısı

1974 yılında Japonya'da vahşî virüs ile doğal enfeksiyon geçiren bir çocuktan izole edilerek

- 1986 Hepatit A Aşısı

İlk inaktive aşı 1986 yılında Provost ve Hilleman tarafından
1990'dan sonra kullanım

- 1981 yılında plazma kaynaklı Hepatit B aşısı

- 1967 de DSÖ öncülüğünde Çiçek hastalığı için kitlesel aşılama kampanyası
- Çiçek hastalığında dünya çapında yaygın aşılama çalışmaları sonucunda 1977 yılında eradikasyon

- 1974 yılında Dünya Sağlık Örgütünce

‘Genişletilmiş Bağışıklama Programı’

(Expanded Programme on immunization)

- 1981/Türkiye

DSÖ'nün önerdiği ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nca kabul edilen

“1990 yılına kadar tüm çocukların altı bulaşıcı hastalığa karşı aşılınması” hedefi

Difteri, boğmaca, tetanos, polio, kızamık ve tüberküloz

1998 Hep B

- Difteri
- Boğmaca
- Tetanoz
- Kızamık
- Tüberküloz
- Polio
- Hepatit B
- Kızamıkçık
- Kabakulak
- Hemofilus influenza tip b (Hib)
- Hepatit A
- S. pnömonia'ya bağlı invaziv hastalıklar

Genişletilmiş Bağışıklama Programı (GBP)

- Polio Eradikasyon Programı
- Kızamık Eliminasyon Programı
- Maternal ve Neonatal Tetanoz (MNT) Eliminasyon Programı
- Hepatit B Kontrol Programı

Türkiye'de aşılama

- 1930'lar: Çiçek
- 1937: Difteri, Boğmaca
- 1952: BCG
- 1963: Oral Polio
- 1968: DBT
- 1970: Kızamık
- 1981: Genişletilmiş Bağışıklama Programı
- 1985: Türkiye Aşı Kampanyası
- 1995: Polio Ulusal Aşı Günleri
- 1996: Kızamık Hızlandırma Kampanyası
- 1997: Polio Mop-up
- 1998: Hepatit-B Aşılması

- 1998: Son Polio vakası
- 2003: Kızamık Okul Aşı Günleri
- 2005: Kızamık Aşı Günleri
- 2006: KKK aşısının programa eklenmesi
- 2006: Hib aşılmasının başlatılması
- 2008: Pentavalan aşı (asellüler boğmaca, parenteral polio)
- 2005-2008: İlköğretim kohortu Hepatit B,
- 2006-2008: İlköğretim kohortu Kızamıkçık aşılama ları

- 2008-2009: Orta öğretim Hepatit B ve Kızamıkçık aşılama ları,
- Temmuz-Eylül 2009: 33 ilde 18-35 yaş kadınların Kızamıkçık aşılama ları
- Konjuge Pnö mokok Aşısı → 10 Kasım 2008
- KPA 13 valanlı → Nisan 2011
- Tetraxim (DBT-İPA) → Aralık 2010
- Hepatit A- Eylül 2012